

ТИПОВІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ НОРМ В АНОТАЦІЯХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ СТАТЕЙ ВНАСЛІДОК ІНТЕРФЕРЕНТНОГО ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Автор анотації вербально репрезентує наукові знання за допомогою культурно-етнічних мовних стереотипів та мовних формул. Сучасний мовець з об'єктивних історичних причин є переважно двомовним: процес формулювання ним думок відбувається за активізації мовних кодів національної та російської мов, а подекуди – і шляхом їхнього накладання та змішування. У зв'язку із цим не втрачає актуальності проблема мовної інтерференції, під якою розуміють випадки «відхилення від норм, які мають місце в мовленні двомовних індивідів ... внаслідок мовного контакту [1, с. 22]». Попри те, що фонетична, граматична та лексична інтерференції перебували в центрі різноаспектних досліджень Н. Ануфрієвої, Г. Гайович, Ю. Жлуктенко, Г. Зимовець, О. Чередниченко, О. Черемської, О. Шаблій, типові порушення мовленнєвих норм внаслідок інтерферентного впливу російської мови у практиці наукової комунікації ще не були предметом висвітлення, що й становить *мету* нашої *статті*. Матеріалом дослідження послужили анотації науково-технічних статей, надруковані в «Наукових записках» Української академії друкарства за 2015 р. [2], [3].

У результаті дослідження анотацій науково-технічних статей є підстави виокремити такі лексичні та граматичні інтерференції:

1. Уживання лексичних калбок з російської мови: *на даний момент* (правильно – *на цей*), *виділено відмінності* (правильно – *виокремлено*), *навиків роботи* (правильно – *навичок*), *проблема включає в себе* (правильно – *полягає*), *вигоди від використання*

технологій (правильно – *переваги використання, застосування*),
дозволяє (правильно – *дає змогу, можливість, уможлиблює*) тощо.

2. Неврахування розбіжностей у смислових структурах багатозначних та однозначних слів української та російської мов. Слово «*задача*» в російській мові є багатозначним, зокрема вживане в таких значеннях:
  - 1) питання, що його розв'язують шляхом обчислень за певною умовою;
  - 2) визначений наперед обсяг роботи, те, що хочуть здійснити.Натомість в українській мові для названих вище значень є два відповідники – «*задача*» й «*завдання*». А тому помилковим є вживання слова «*задача*» в такому контексті: *розв'язано задачу згину трансверсально-ізотропної балки*.
3. Ненормативне вживання прийменникових конструкцій: *при розробці рекомендацій* (правильно – *під час, розробляючи рекомендації*), *при допомозі варіаційного методу Лагранжа* (правильно – *за допомогою*), *при наявності системи контролю* (правильно – *за наявності*), *з метою одержання якісного зображення* (правильно – *для одержання*).

Отже, мовна інтерференція тісно пов'язана з мовною свідомістю продуцента усного чи писемного мовлення. Дотримання мовленнєвих норм в анотації наукового джерела є показником її якості, сприяє ефективній комунікації, порозумінню між адресантом та адресатом мовлення.

Джерела та література

1. Вайнрайх У. Одноязычие и многоязычие / У. Вайнрайх // Новое в лингвистике. – М., 1972. – Вып. 6. – С. 22 ; 25–60.
2. Науково-технічний збірник «Наукові записки» [Текст] / Укр. акад. друк. ; [уклад.: Б. В. Дурняк, О. М. Василичи, О. В. Мельников]. – Л. : Укр. акад. друк., 2015. – № 1 (Серія «Технічні науки»). – 125 с.
3. Науково-технічний збірник «Наукові записки» [Текст] / Укр. акад. друк. ; [уклад.: Б. В. Дурняк, О. М. Василичи, О. В. Мельников]. – Л. : Укр. акад. друк., 2015. – № 2 (Серія «Технічні науки»). – 127 с.